

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LIII. — Izdan in razposlan dne 1. oktobra 1889.

145.

Razglas ministerstva za deželno bran in finančnega ministerstva od 25. avgusta 1889,

s katerim se razznanja dodatna uvrstitev občine Radimno v 7. razred vojaško-najemnske tarife (Drž. zak. št. 168 iz l. 1885).

Dodatno k razglasu od 14. decembra 1885 (Drž. zak. št. 168) se porazumno s c. kr. državnim vojnim ministerstvom občina Radimno v Galiciji uvršča v 7. razred najemnske tarife za nastanjanje vojakov, veljajoče do konca leta 1890.

Dunajewski s. r.   Welsersheimb s. r.

146.

Ukaz finančnega ministerstva od 31. avgusta 1889,

da se mala colnija II. razreda v „Landstrasse“ pooblašča za uvozno zacolovanje piva tarifne številke 75 a) in b) v neutesneni količini.

C. kr. mala colnija II. razreda v „Landstrasse“ se pooblašča za uvozno zacolovanje piva tarifne številke 75 a) in b) v neutesneni količini.

Dunajewski s. r.

147.

Razglas finančnega ministerstva od 10. septembra 1889,

da se c. kr. mala colnija I. razreda v Mittelwalde pooblašča za izvozno ravnanje sè žganjem.

C. kr. mala colnija I. razreda v Mittelwalde se pooblašča za izvozno ravnanje sè žganjem, ki se izvaža s pravico do izvozne bonifikacije, oziroma do davčnega povračila.

Dunajewski s. r.

148.

Ukaz poljedelskega ministra od 11. septembra 1889,

s katerim se ukreplejo določila v izvedbo zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127) o uredbi razmér rudarskih skladnic, ki so se ustanovile ali se še ustanové po občem rudniškem zakonu.

V izvedbo zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127), o uredbi razmer rudarskih skladnic, ki so se ustanovile ali se še ustanové po občem

rudniškem zakonu, ukrepljejo se porazumno z ministrom notranjih stvari in drugimi udeleženi ministerstvu nasleduja določila:

§. 1.

Po §ⁿ 39. zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127) so obstoječe skladnice dolžne, svoje ustave deti v soglasje z določili tega zakona.

Da se postavijo v to potrebne matematične bilancije, naj vsaka skladnica potrebne podatke po stanji dné 31. decembra 1889 predloži rudniškemu glavarstvu, v katerega uradnem okoliši ima svoj sedež, zadnji čas do 15. januarja 1890, in to:

1. o individualnih razmerah onih pri skladnicah zavarovalnih oseb, katerim gré po sedanjih ustavih (pravilih), sedaj ali po nekem številu služnih (udstvenih) let (času čakanja) bolniška podpora in preskrbnina — té osebe se v ustavih praviloma imenujejo skladnice udje (skladničarji, stalni, stanovitni delavci) — dalje o individualnih razmerah preskrbovancev, vdóv, sirot in pa svojcev (zakonskih žen in otrok) gori imenovanih „udov“ in preskrbovancev, po meri pravšno izpolnjenih obrazcev (štelnih listkov), kateri dojdejo vsem skladnicam po rudniškem glavarstvu; in

2. o stanji imovine skladnične, pri čemer je vrednotnice staviti v račun po kursni vrednosti od 31. dné decembra 1889.

§. 2.

Bilancijo izračunja zavarovalno-tehnični oddelek v c. kr. ministerstvu notranjih stvari.

Čim se bode bilancija kake skladnice z mnenjem zavarovalno-tehničnega oddelka vred o kakih naredbah, potrebnih v napravo ravnotežja pri preskrbninski blagajnici, priznanila rudniškemu glavarstvu, naj ono, propisujoč razmeram primeren rok, stori, da se novi ustav postavi po določilih zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127).

Ako skladnica té dolžnosti ne izpolni v določenem roku, naj po 2. odstavku §^a 26. omenjenega zakona, in pa po 3. odstavku §^a 59. zakona od 30. marcija 1888 (Drž. zak. št. 33) o bolniškem zavarovanji delavcev, rudniško glavarstvo samo ustav postavi s pravovezno močjo.

§. 3.

Razsodišča, katera je ustanoviti po določilih §^{ov} 19 in 20 zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak.

št. 127) naj se oživotvorijo s početkom veljavnosti zakona.

Natančnejša določila o razsodiščih se ukrenejo s posebnim ukazom.

§. 4.

Nabiranje osrednjega pričuvnega (reservnega) zaloga, ki ga je, po §ⁿ 37 zakona, napraviti za večje razhodke, katere preskrbninskim blagajnicam skladnic nastanejo po vélikih nesrečah, naj se začne dné 1. oktobra 1889.

Komisija za upravljanje tega zaloga naj se ustanovi zadnji čas do 1. decembra 1889, da ukrene najprej svoj poslovni red ter določi višino prispevkov za zadnje četrletje leta 1889. V poslednjič imenovani namen naj gledé onih rudnikov, za katere so že ustanovljene skladnice, rudniški posestniki naznanijo, koliko so plačali mezde (zaslúška) v dobi od 1. oktobra 1888 do 30. septembra 1889, in pa število skladničarjev po stanji dné 30. septembra 1889, okrožno-rudniškemu uradu, zadnji čas do 31. oktobra 1889.

Okrožno-rudniški urad naj te podatke napoti po rudniškem glavarstvu na poljedelsko ministerstvo.

V prihodnje je plačano mezдно vsoto za vsako koledarsko leto in stanje skladničarjev konci vsakega koledarskega leta okrožno-rudniškemu uradu na znanje dati najpozneje do 31. januarja naslednjega leta.

Prispevki naj se za zadnje četrletje leta 1889 vplačujejo v prvem četrletji leta 1890 in v prihodnje za vsako leto v prvem četrletji naslednjega leta. Kako in kje se vplačuje, ustanovi upravna komisija.

§. 5.

Ako se po začetku veljavnosti zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127) novo ustanové skladnice, naj rudniško glavarstvo najprej po zmislu prvega odstavka §^a 15 zakonovega preskusi, ali ima ustav v sebi določila, katera niso v zvezi z namero (smotrom) blagajnice ali nasprotujejo zakonitim propisom. Ako na to stran ni pomiselka proti potrdilu ustava, naj se ustav predloži poljedelskemu ministerstvu, katero dobode mnenje javnega zavarovalno-tehničnega organa o tém, če poustavni prispevki zadostujejo za podeljevanje obetanih podpor, in če ima skladnica, ki se ustanavlja, dovolj udov, da more zagotoviti izpolnjevanje zaveznosti, katere ima po zakonu.

Po naznanilu mnenja naj rudniško glavarstvo dalje postopa zakonu ustrezno.

§. 6.

Kako pisati imenike skladničarjev, o tem je merodajno leta 1886 od poljedelskega ministerstva po rudniških glavarstvih izdano „Poučilo za novo ustanovo in pisanje skladniških matic“.

Kako obliko naj imajo bilancije in računska završila, ki naj se postavljajo po zakonu, in pa statistična poročila skladnic (§ⁱ 28., 33. in 35. zakona), o tem se izdā posebno poučilo.

§. 7.

Zavarovalno-tehnični oddelek v ministerstvu notranjih stvari ne posluje samo v slučajih, označenih v §^{ih} 2. in 5. tega ukaza, nego tudi v vseh drugih z izvedbo zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127) zvezanih zavarovalno-tehničnih stvaréh, kot po zakonu zvani javni zavarovalno-tehnični organ, oziroma pisarna.

Falkenhayn s. r.

149.

Ukaz poljedelskega ministra v porazumu s pravosodnim ministrom od 11. septembra 1889,

s katerim se ukrepajo natančnejša določila o razsodiščih rudarskih skladnic.

Zvršujoč §^a 19. in 20. zakona od 28. julija 1889 (Drž. zak. št. 127), ukrepajo se gledé razsodišč, katera je osnovati za skladnice, naslednja določila:

§. 1.

Za skladnice vsakega okraja okrožnega rudniškega urada se ustanovi razsodišče v sedeži okrožnega rudniškega urada.

§. 2.

Razsodišče je sestavljeno iz stalnega prvosednika in štirih prisednikov, oziroma njih namestnikov.

Koliko je za prvosednika in za prisednike postaviti namestnikov, to določa rudniško glavarstvo po krajevnih razmerah.

§. 3.

Prvosednika in namestnike njegove imenuje izmed javnih uradnikov na nasvet okrožnega rudniškega urada rudniško glavarstvo na nedoločen čas in proti preklicu.

Dva prisednika in namestnika njijina pokliče prvosednik izmed rudniških posestnikov, naseljenih v okrajih okrožnega rudniškega urada; dva prisednika in njijina namestnika volijo načelnikstva skladnic.

Poklic ali volitev v razsodišče morejo odkloniti samo take osebe, katere so stare čez 60 lét, ali pa imajo tako telesno slabost ali napako, da jim brani uradovanje, ali pa so bili neposrednje pred tisto dobo, za katero so poklicani ali voljeni, za prisednike razsodišča. Kdaj se smé odkloniti poklic ali volitev, o tem razloča dokončno rudniško glavarstvo.

§. 4.

Volitev prisednikov in namestnikov, katere volijo skladniška načelnikstva, razpisuje in vodi načelnik okrožnega rudniškega urada.

Pri ti volitvi ima vsako skladniško načelnikstvo en glas.

Voli se, poslavši glasovnico.

Na glasovnico je zapisati toliko imén, kolikor je skupaj voliti prisednikov in namestnikov. Glas načelnikstva je zmatrati da je oddán za tiste osebe, katere so udje skladničnega načelnikstva oznamenili z relativno večino. Tu razloča žreb, če je enoliko glasov. Vpis naj podpiše prvosednik načelnikstva in pa en skladničar izmed načelnikstva.

Te glasovnice naj 14 dní pred volitvijo okrožni rudniški urad pošlje skladniškim načelnikstvom, da jih izpolnijo; opravljene morajo biti z uvadovim pečatom. Poslane glasovnice naj se odpró v pričó dvéh zaupnikov, katere naj načelnik okrožnega rudniškega urada izbere izmed javnih uradnikov ali izmed rudniških posestnikov ali pa izmed delovodnikov volilnega okraja. Glasovnice, katere so izpolnjene propisom nasprotno, ali dojdejo po tistem dnevi, ki je določen za oddajo glasovnic, nimajo veljave.

Voljeni so tisti, kateri imajo zase relativno večino glasov, in to so oni, kateri so dobili naj-

več glasov, voljeni za prisednike, oni, ki imajo največ glasov za njimi, za namestnike. Ako je enolikoliko glasov, razloča žreb.

§. 5.

O odpiranju glasovnic in o podatku volitve je pisati natančen zapisnik; podpišejo naj ga vodja volitve in pa obé priči.

Podatek volitve naj načelnik okrožnega rudniškega urada priznani prvosedniku razsodišča in rudniškemu glavarstvu.

§. 6.

Poklic, oziroma volitev velja za štiri leta. Čez vsaki dve leti izstopi polovica prisednikov in njih namestnikov.

Prvikrat se izžrebajo oni, ki so namenjeni, da izstopijo, in to posebe izmed tistih, ki so poklicani v razsodišče in izmed njih, ki so vanje voljeni.

Izstopajoči prisedniki, oziroma namestniki, morejo se vnovič poklicati, oziroma voliti.

§. 7.

Ustanovo razsodišča opravi prvosednik. Prisledniki in namestniki morajo, predno nastopijo svoj urad, v róko udariti prvosedniku ter tako obljubiti, da bodo vestno in nepristrano vršili svoj urad. Prvosednik in namestnik njegov sta pod vezjo uradne prisege.

§. 8.

Udom razsodišča gré povračilo njih gotovih stroškov. Té troške naj prvosednik ugotovi (likviduje), in tiste skladnice, katerih se tičejo pravde, poravnane v dotični seji, naj jih povrnejo v onem razmerji, kakov ga ustanovi razsodišče, kar pa jim ne krati pravice do povračila, ki jo imajo po §^u 23 tega ukaza.

§. 9.

Za ude razsodišča, kateri brez pravega opravičenja več časa zanemarjajo dolžnosti svojega urada,

more rudniško glavarstvo izreči, da so izgubili svoj urad. Prvosednik naj v takem slučaju, ali če je drugače izpraznjeno káko mesto, poskrbi, da se razsodišče dopolni, kakor treba.

Tisti, ki je v dopolnitev razsodišča vánje poklican, ostane v uradu dotlé, kolikor časa bi bil še posloval izstopivši ud.

§. 10.

Razsodišče je samo in edino pristojno v vseh iz zavarovalnega razmerja izvirajočih pravadah (prepirih) med skladnicami enega okraja okrožnega rudniškega urada med seboj, in pa med udi ali prepiskrbavci z ene in skladnicami z druge strani.

§. 11.

Razsodišče iméva javné in ne javne seje.

Za vsako sklepanje je treba navzočnosti prvosednika in štirih prisednikov ali njih namestnikov in rabiti je perovodjo.

§. 12.

Udje razsodišča so dolžni, v prepirnih stvaréh, katere se tičejo njih samih, njihovih sprog ali takih oseb, s katerimi so po premi lozi v rodu, ali v svaštvu ali po adopciji v zvezi, ali s katerimi so po stranski lozi do četrte stopinje v rodu ali do druge stopinje v svaštvu, zdržavati se vsakeršnega sodelovanja.

Vrhu tega jih more stranka, dokler se ni spustila v razpravo prepirne stvari, odkloniti, ako je takih razlogov, ki morejo zbuditi pomiselke o njih neprevzetosti ali nepristranosti.

Ako odklonjeni ud ne prizna odklonilnega predloga, naj razsodišče, brez odklonjenega uda, privzemši njegovega namestnika, o tem razloči v nejavni seji.

Če se prepirna stvar, katero je razločiti, tiče kake skladnice, kateri eden izmed prisednikov pripada kot rudniški posestnik ali ud, naj se ta prislednik, tudi brez odklonitve, nikakor ne udeležuje dotične razprave; namesti njega je privzeti enega izmed namestnikov njegovih, kateri ni v takem razmerji.

§. 13.

Vse prepire (pravde) je pred sodiščem pognati s tožbo.

V tožbi je kratko in jedrnato razložiti prepirni slučaj in oznameniti dokazila, katera se hočejo uveljaviti. Listinska pomagala je priložiti v prvopisu ali v prepisu.

Tožbo je ali pismeno vpodati v dvojnem izdatku ali pa ustno na zapisnik dati prvosedniku razsodišča.

Ako bi bilo treba dopolniti tožbo, naj kar potrebno takoj stori prvosednik.

§. 14.

Prvosednik razsodišča mora en izdatek tožbe ali prepis tožbanjega zapisnika, in pa prepise tožbanjih prilog vročiti dati tožencu z navdilom, da naj v roku, ki se določi s koledarjevim dnem, in ki ga more prvosednik podaljšati v posebno ozira vrednih slučajih, svoje vgovore od sebe dá v dvojnem izdatku.

En izdatek vgovorov naj prvosednik vročiti dá tožniku.

§ 15.

Čim so vgovori oddani ali je brezuspešno preteklo rok za njih oddajo, naj prvosednik, če bode morebiti potreba kake nadaljšne izmenjave pisem, in pa da se pripravijo dokazila, da se vzprejmó dokazi, katerih ni prav moči izvesti v ustni razpravi, in pa sploh, da se kolikor moči zanesljivo pozvé resnično stanje stvari, kar treba stori tudi uradoma. On ima pravico v prepirnih stvaréh, tekočih pri razsodiščéh, obračati se do državnih, deželnih in občinskih oblastev za pojasnila.

§. 16.

Ko je izveden predpostopek, razpiše ustno razpravo prvosednik razsodišča.

Razprava naj se ne razpiše, ako razsodišče sklene v nejavni seji, da je zaradi nepristojnosti razsodišča zavrniti tožbo, ker ni za razpravo.

§. 17.

Razprave pred razsodiščem je izvajati po načelih javnosti, ustnosti in neposrednosti postopka.

§. 18.

Prvosednik razsodišča vodi razpravo in ima v roki sejno policijo; njo vršič more osebe, katere motijo razpravo z nespodobnim vedenjem, ako ni nič pomagal dan jim opomin, odpraviti dati z mesta razprave, po tem ko jim je prej to zapretil. On mora skrbeti, da se prepirni slučaj do dna in stvarno razloži in razpravi. Njegova dolžnost je posebno poročati o podatkih predpostopka, zaslišavati stranke in vzprijemati dokaze.

Ako kaka stranka ni zmožna umevno povedati svoje mnenje o prepirni stvari, ali če je prvosednik sklenil zaradi nespodobnega vedenja odpraviti jo z mesta razprave, naj se razprava odloži in veli stranki, da naj k novi razpravi pride sè sposobnim zastopnikom, drugače bi se zmatralo, da je ni bilo, in bi se tudi ne poslušala.

§. 19.

Razsodišče more na razpravo povabiti ter zaslišati priče in veščake.

Če je treba pričó, veščaka ali stranko zaslišati za pričó pod prisego ali vzprijeti kak dokaz zunaj sedeža razsodišča, ali če ni moči pred razsodiščem vzprijeti dokaza zato, ker kake priče ali kakega veščaka ni bilo na vabilo, prositi je, da naj vzprejme dokaz, tisto okrajno sodišče, v katerega okoliši je vzprijeti dokaz, oziroma biva oseba, katera naj se zasliši. Razsodišče naj okrajnemu sodišču naznani stvari, katere potrebujejo dokaza.

Ako je na podlagi razsodiške razsodbe ali nagodbe, sklenene pred razsodiščem, dati komu priseči strankarsko prisego, prositi je za to tudi pristojno okrajno sodišče.

§. 20.

Razsodišče ukreplje svoje razsodbe v nejavni seji.

Za sklepanje je treba navzočnosti vseh údov, kateri so bili pri razpravi pričujoči za razsodnike. Sklep je izdati po večini glasov.

§. 21.

Razsodišče razloča po svojem prostem prepričanju, dobljenem iz vestne preskušnje prinesenih dokazov, ne da bi ga vezala káka dokazila.

§. 22.

V razsodbi mora biti določno izrečeno, kaj ima stranka dati ali storiti v glavni stvari in po stranskih terjatvah, in katere zahteve se zavračajo kot neutrjene.

Dalje je treba določiti rok, do katerega se mora opraviti naložena storitev, da ne bode zvršila (eksekucije). Ta rok je določiti po okolnostih slučaja in tako, da bode prav.

§. 23.

Ako se kaka stranka oglasi, da se ji naj povrnejo troški, naj razsodišče razsodi o tem ter, ako se troški prisodijo, ustanovi njih iznos.

§. 24.

Razsodila razsodišča morajo obsezati imena vseh udov, kateri so sodelovali pri ukrepanji razsodbe.

Vsaki razsodbi je prideti vzroke razloke, ki naj obsezajo kratko in jedrnato razložbo stvari.

Prvopis razsodila naj podpišejo vsi razsodniki, kateri so sodelovali pri razloki, in hrani se naj pri pisnih razsodišča.

§. 25.

Razsodba naj se, ako moči, oznani ustno, takoj po sklepu ustne razprave.

Ako razsodbe ni moči oznaniti takoj po sklepu ustne razprave, ali če stranke niso bile pričujoče pri oznanilu razsodbe, vročiti jim je uradoma izdatek razsodbe.

§. 26.

Ako katere stranke ni bilo k razpravi, more se razprava izvesti tudi v nepričujočnosti té stranke,

§. 27.

Razsodišče razloča tudi o incidentnih preprih, sosebno o prošnjah za opravičenje neprihoda.

§. 28.

Pravni leki in tožbe zoper razsodiško razsodbo se ne dopuščajo.

§. 29.

Zvršiti razsodiško razsodbo ali nagodbo, skleneno pred razsodiščem, pristojno je redno sodišče dolžnikovo.

§. 30.

O ustni razpravi je vzprijeti zapisnik. Ta zapisnik mora obsezati imena pričujočih udov razsodišča, strank in njih zastopnikov ter bistvene dogodke v seji.

O nejavnih sejah je pisati poseben zapisnik záse, v katerem je počititi uspeh posvetávanja in glasovanja.

Vsak zapisnik naj podpišeta prvosednik in perovodja.

§. 31.

Vse izdatke razsodišča mora podpisati prvosednik ali namestnik njegov in dati jim je pečat razsodišča.

§. 32.

Kako naj se vročajo razsodiški izdatki in kako potrjujejo vročitve, o tem naj se zmislooma rabijo propisi veljajoči za vročanje sodiških rešitev.

§. 33.

Kolikor v gorenjih paragrafih niso ukrenene posebne odredbe, ne veže razsodišča poseben postopek.

§. 34.

Okrožni rudniški urad v sedeži razsodišča oskrbuje pisarniške posle njegove. Njemu je sosebno varočeno prejemati vloge, namenjene razsodišču, izdajati naredbe, katere naj razsodišče pismeno izdá, oskrbovati in pa nadzirati njih redno vročanje in hraniti pisma razsodišča. Tudi mora

za seje razsodišča pripraviti perovodjo, katerega naj, če ni on uradnik v službi, načelnik okrožnega rudniškega urada zapriseže za perovodstvo.

§. 35.

Nadzirati razsodišča skladnic pristoji rudniškemu glavarstvu, v katerega uradni okoliji ima dotično razsodišče svoj sedež. Ono more po odposlancih vpogledati v poslovodstvo razsodišča; ono naj zapažene nedostatke in nerednosti odpravi, ali če se to ne more zgoditi v njegovem lastnem področji, stavi primerne nasvete poljedelskemu ministerstvu.

Schönborn s. r.

Falkenhayn s. r.

150.

**Razglas finančnega ministerstva
od 14. septembra 1889,**

da se razširjajo malim colnijam II. razreda Landstrasse na Češkem, Mariahilf, Saming, Haibach, Obernzell, Oberkappel, Wegscheid in Angershäuser v Gorenjem Avstrijskem pravice odpravljati tozemske blago o prevozu čez inozemsko ozemlje.

C. kr. mali colniji II. razreda Landstrasse na Češkem se podeljuje za odpravljanje tozemskega

blaga o prevozu čez Bavarsko v spremniškem postopku na c. kr. vélike colne urade Passau in Engelhartzell, in pa na c. kr. male colnije II. razreda Mariahilf, Saming, Haibach, Obernzell, Oberkappel, Wegscheid in Angershäuser na Gorenjem Avstrijskem pravica male colnije I. razreda.

Isto tako se imenovanim malim colnijam II. razreda na Gorenjem Avstrijskem za nakazovanje tozemskega blaga v spremniškem postopku čez Bavarsko na malo colnijo II. razreda Landstrasse na Češkem dodeljuje pravica malih colnij I. razreda.

Dunajewski s. r.

151.

**Razglas finančnega ministerstva
od 15. septembra 1889,**

o colnem postopku z amoninom.

Poleg člena IV. colnega zakona od 25. maja 1882 se, v porazumu s c. kr. trgovinskim ministerstvom in udeleženiimi kraljevimi ogrskimi ministerstvi, „amonin“ (iz ostankov od sodotvorstva in amonijevega sulfida) odkazuje tarifni številki 321 a) z 80 krajcarji za 100 kilogramov.

Dunajewski s. r.

